

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद दुङ्गाना

लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल

फैसला

२०७९/८० सालको निर्णय नं.३११

पुनरावेदन नं.०७६-RB-०२१०

मुद्दा: आयकर (२०७०।०७१)

काठमाण्डौ जिल्ला काठमाण्डौ म.न.पा लाजिम्पाट स्थित श्री एभरेष्ट बैंक लिमिटेडको
अख्तियार प्राप्त सहायक महाप्रबन्धक केशवराज पौडेल.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु निर्णय मिति:- २०७५।०३।२०

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं

निर्णय गर्ने अधिकारी:- महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७६।०८।२२

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान बरिष्ठ अधिवक्ता श्री तुलसी भट्ट

- विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठ

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर :- *

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।०३।२० मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६/०८/२२ मा भएको निर्णय समेतमा चित्त नबुझाई सो उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम करदाताको तर्फबाट परेको प्रस्तुत पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यसप्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक करदाता श्री एभरेष्ट बैंक लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ५०००६१९०३) बाट आ.व. २०७०/०७१ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.२,२३,७७,९९,२२२।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा मिति २०७१/०९/१४ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताको आ.व. २०७०/०७१ को आय विवरण र सोसँग सम्बन्धित कागजात तथा विवरणको अध्ययन, छानवीन गरी कर परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कर कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, आयमा समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश भएको नदेखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय रु.२,२९,१७,५८,६४४।८६ कायम गर्नुपर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५(पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७५।०२।२९ मा सूचना जारी भएको ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।०२।२९ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७५।०३।०५ मा नै बुझी लिई सोको लिखित जवाफ मिति २०७५।०३।१७ मा पेश गरेको ।
४. करदाता श्री एभरेष्ट बैंक लि.को आ.व. २०७०/०७१ का लागि रु.२,२९,१७,५८,६४४।८६ करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम करदातालाई सूचना दिने भनी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७५।०३।२० मा जारी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेशको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरले मिति २०७५।०३।२१ मा जारी गरेको आ.व. २०७०/०७१ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी करदाता

श्री एभरेष्ट बैंक लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७५।०४।२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. करदाताले व्यवसायिक सम्पति प्राप्त गर्दा गरेको खर्च कट्टी लिएको देखिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम उक्त खर्च कट्टी नपाउने, बैंकले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनहरूलाई आफ्नो सम्पतिको सूचीमा समावेश गरी वर्ग "ग" अन्तर्गत समुहिकृत गरी आयकर ऐन, २०५८ दफा १९ बमोजिम उक्त सवारी साधनहरूको हास खर्च वापत दावी गरेको खर्च कट्टी नपाउने, करदाताले सम्पति समुह "ख" मा दावी गरेको हास खर्च आयकर ऐन, २०५८ दफा १९ बमोजिमको खर्च मात्र सकिने आधार नभएकोले खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, सवारी साधन खरिद गरी प्रयोग गर्न कर्मचारीलाई निश्चित रकमसम्म उपलब्ध गराएको र त्यस्ता सवारी साधन कर्मचारीको काम बाहेक निवेदकको व्यवसायिक प्रयोजनमा प्रयोग नभएको अवस्थामा आफ्नो नाममा दर्ता रहेको कारणले मात्र सवारी साधनको विमा तथा सवारी साधन करको खर्च कट्टी गर्न नपाउने, गैर बैकिङ्ग सम्पतिको नोक्सानीलाई आय विवरण तर्फ जोखिम व्यहोर्ने कोष अन्तर्गत दावी नगरेकोले आयकर ऐन, २०५८ दफा ५९(१क) बमोजिमको खर्चको मान्यता दिन नमिल्ने र करदाता बैंकले भुलबस विवरण पेश गरेको भनी शुल्क समेत माग गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको निर्णय कानून सम्मत नै देखिएकाले निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०८।२२ मा भएको निर्णय ।
७. करदाताले व्यवसायिक सम्पति प्राप्त गर्दा गरेको खर्च कट्टी लिएको देखिँदा खर्च कट्टी नपाउने, बैंकले कर्मचारीहरूलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनहरूलाई आफ्नो सम्पतिको सूचीमा समावेश गरी हास खर्च वापत दावी गरेको खर्च कट्टी नपाउने, करदाताले सम्पति समुह "ख" मा दावी गरेको हास खर्चलाई खर्च मात्र सकिने आधार नभएकोले खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, सवारी साधन खरिद गरी प्रयोग गर्न कर्मचारीलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनको विमा तथा सवारी साधन करको खर्च कट्टी गर्न नपाउने, गैर बैकिङ्ग सम्पतिमाको नोक्सानीलाई जोखिम व्यहोर्ने कोष अन्तर्गत दावी नगरेकोले खर्चको मान्यता दिन नमिल्ने र करदाताले भुलबस विवरण पेश गरेको कारण देखाई दफा १२० (क) बमोजिम पचास प्रतिशत शुल्क समेत माग गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट भएको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत त्रुट्टीपूर्ण हुदा बदर गरी पाउँ साथै करदाताको माग दावी बमोजिम खर्च कट्टी पाउने र शुल्क तथा व्याज नलाग्ने गरी न्याय पाउँ भनी करदाताको तर्फबाट यस न्यायाधिकरणमा मिति २०७६।१२।०३ मा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७८/१०/२१ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता श्री एभरेष्ट बैंक लिमिटेड तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री तुलसी भट्ट र विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठले करदाताले कर्मचारीहरुलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनहरुको हास खर्च वापतको खर्च कट्टी नपाउने, बैकले ATM, Locker, Generator जस्ता सम्पति समुह "ख" मा दावी गरेको हास खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, कर्मचारीलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधन व्यवसायिक प्रयोजनमा प्रयोग नभएकोले त्यस्ता सवारी साधनको विमा तथा सवारी साधन करको खर्च कट्टी गर्न नपाउने, गैर बैकिङ्ग सम्पतिको नोक्सानीलाई जोखिम व्यहोर्ने कोष अन्तर्गत दावी नगरेकोले खर्चको मान्यता दिन नमिल्ने तथा कर निर्धारण गर्दा शुल्क र व्याज समेत लिने गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सोही आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय समेत मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१०. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरु ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै रहेको देखिदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
११. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, यसमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१२. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, पहिलो जिकिर Staff Vehicle Facility अन्तर्गत खरिद गरेका गाडिको हास कट्टी अमान्य गरेको सम्बन्धी रहेको देखिन्छ। करदाताले Staff Vehicle Facility अन्तर्गत खरिद गरेका सवारी साधनको स्वामित्व बैकमा रहेकोले आयकर ऐन, २०५८ को

दफा १९ वमोजिम त्यस्ता सवारी साधनको हास कट्टी वापत रु.४२,०२,२४९।३१ हास खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीवाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीवाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्ने सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची-२ वमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्नेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। पुनरावेदक बैंकले Staff Vehicle Facility अन्तर्गत खरिद गरेको सवारी साधनहरू सुविधा प्राप्त गर्ने कर्मचारीहरूले आफैले छनौट गरी आफूले चाहेको सवारी साधन खरिद गर्ने, त्यस्ता सवारी साधनको भोगाधिकार सम्बन्धित कर्मचारीमा रही कर्मचारीले नै व्यक्तिगत रूपमा प्रयोग गरेको अवस्था देखिन्छ। त्यस्ता सवारी साधन बैंकको व्यवसाय वा आय आर्जनमा बैंकले प्रयोग गरेको अवस्था समेत देखिदैन। सुविधा प्राप्त गर्ने कर्मचारीले बैंकको हित विपरीत वा सेवा शर्त उल्लंघन गरेको अवस्थामा उक्त सुविधावाट वन्चित गर्नको लागि सुरक्षण वापत मात्र त्यस्तो सवारी साधनमा बैंकको स्वामित्व कायम गर्न बैंकको नाममा सवारी साधन दर्तासम्म गराएको अवस्था देखिन्छ। यसरी बैंकले सुविधा अन्तर्गत आफ्ना कर्मचारीलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनलाई बैंकको स्थायी सम्पत्तिको सूचीमा समावेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची-२ को खण्ड १ को वर्ग "ग" अन्तर्गत "अटोमोवाइल्स, बस तथा मिनीबसहरू" भन्ने समूहमा समूहीकृत गरी हास खर्च वापत आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) वमोजिम हास खर्च कट्टी दिन मिल्ने कानूनी आधार देखिन आएन। त्यसैले हास खर्च कट्टी वापत रु.४२,०२,२४९।३१ नपाउने गरी ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरवाट भएको निर्णय र त्यसलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकवाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन।

१३. अब दोस्रो पुनरावेदन जिकीर तर्फ दृष्टि दिँदा, कर्मचारीहरूलाई सुविधा वापत उपलब्ध गराएको सवारी साधनको विमा खर्च र सवारी साधन कर कट्टीलाई अमान्य गरेको गैरकानूनी रहेको भन्ने जिकीर देखियो। माथि प्रकरण नं. १२ मा विवेचना भए वमोजिम पुनरावेदक करदाताले खरिद गरी कर्मचारीहरूलाई सुविधा वापत उपलब्ध गराएको सवारी साधनको प्रयोग करदाता बैंकले नगरी सम्बन्धित कर्मचारीले गरेको देखिएको हुँदा त्यस्ता सवारी साधनको विमा खर्च समेत प्रयोगकर्ता कर्मचारीले नै व्यहोर्नु पर्ने देखिन्छ। करदाता बैंकको व्यवस्थापन वा लगानीवाट बैंकको आय आर्जन हुने कार्यमा सवारी साधनको प्रयोग नभएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ को खण्ड (ग) तथा दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (च) वमोजिम दावी वमोजिमको सवारी साधनहरूको विमा खर्च रु.१४,६०,०००।-

तथा सवारी साधन कर रु.१३,१४,०००।- समेत जम्मा रु.२७,७४,०००।- खर्च कट्टी गर्न नपाउने ठहर्याई भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै देखिन आयो।

१४. अब पुनरावेदन करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले Bond premium वापत दावी गरेको रकमको खर्च समायोजन अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताले Development Bond बाट यस आ.ब.मा आर्जित ब्याज रु.२०,८२,०३,०५८।२२ रहेकोमा प्रिमियम वापतको रु.३,९९,६६,७५४ घटाई रु.१६,८२,३६,३०५।- मात्र लेखाङ्कन गरेको देखिन्छ। करदाताले खरिद गरेको Development Bond व्यवसायिक सम्पत्ति रहेको र यस्तो विकास ऋणपत्रको Bond premium रकम आयकर ऐन २०५८ को दफा २ (कट) अनुसारको व्यवसायिक सम्पत्ति हुनेमा कुनै द्विविधा रहेको समेत देखिदैन। सोही ऐनको दफा ३८ को उपदफा (१) ले कुनै व्यावसायिक सम्पत्ति प्राप्त गर्दा लागेको खर्च लगायत त्यस्तो सम्पत्तिको स्वामित्व लिँदा स्वामित्व लिने व्यक्तिले गरेका सम्पूर्ण खर्चहरू त्यस्तो सम्पत्ति बापतको खर्चमा समावेश हुने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। यसबाट कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा बेहोरेका सम्पूर्ण खर्चहरू सो सम्पत्तिको लागतमा समावेश गरिनुपर्छ भन्ने बुझनुपर्दछ। विकास ऋणपत्रको खरिद गर्दा कति रकम तिरेको हो सो खर्च आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम व्यवसायिक सम्पत्ति खरिद अन्तर्गत लेखांकन गर्नु पर्ने कर्तव्य करदाताको रहेकोमा द्विविधा देखिदैन। यस्तो सम्पत्ति पछि निसर्ग हुँदा प्राप्त हुने आयमा खर्च कट्टी गरी नाफा वा नोक्सान जे हुन्छ सोही बमोजिम आय जनाउने वा खर्च लेख्ने गर्नुपर्दछ। निवेदकले तिरेको प्रिमियम रकम विकास ऋणपत्र प्राप्त गर्दा लागेको खर्च रहेको र आय आर्जनसँग सम्बन्धित खर्च नरहेको अवस्थामा उक्त खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम व्याज कट्टी गर्न नपाउनेमा करदाताले Development Bond को आर्जित ब्याजमा प्रिमियम वापत तिरेको रकम Amortise गरी खर्च घटाई समायोजन गरेको कारणबाट कम हुन गएको व्याज आय रकम रु.३,९९,६६,७५४।- आयकर ऐन २०५८ को दफा ७(२)(छ) बमोजिम आयमा समावेश गर्नु पर्ने ठहर गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेकै देखियो।

१५. अब पुनरावेदक करदाताले लिएको चौथो पुनरावेदन जिकिरतर्फ हेर्दा, संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयबाट ATM, Locker, Generator आदिलाई वर्ग "ख" बाट "घ" मा राखी हास खर्च कट्टी गणना गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नरहेको भनी चुनौती दिएको देखियो। ATM Machine, Generator, Locker जस्ता सम्पत्ति व्यवसायको लागि आधारभूत सम्पत्ति भएकाले सम्पत्ति समूह 'घ'मा पर्ने भनी समूह 'ख'बाट हटाएर समूह 'घ'मा हास आधार कायम गरी कर निर्धारण गरेकोमा उक्त सम्पत्तिहरू समूह 'ख'मा पर्ने भनी पुनरावेदकले जिकिर लिएको देखिन्छ। अब ATM

Machine, Generator, Locker कुन वर्गको सम्पत्ति समूहमा पर्दछ भनी विचार गर्दा कार्यालयमा अत्याधिक मात्रामा उपयोगमा आउने र बैंकको नियमित र दैनिक कार्यमा प्रयोग हुने यस्ता कार्यालय उपकरणहरू हासयोग्य सम्पत्तिहरूको विशेषता अनुकूल नै 'ख' वर्गमा पर्ने देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ संग सम्बन्धित अनुसूची-२ को दफा १ मा 'ख' वर्ग अन्तर्गत कम्प्युटर तथ्याङ्क केलाउने उपकरण, फर्निचर फिक्सचर र कार्यालय उपकरण भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ। यही प्रश्न समावेश मुद्दामा श्री सर्वोच्च अदालतबाट बैंकका यस किसिमका ATM Machine, Generator, Locker लगायतका सम्पत्तिहरू समूह 'ख'मा पर्ने भनी फैसला भएको देखिन्छ। उक्त फैसला समेतको आधारमा पुनरावेदकका सोही किसिमका 'ख'वर्गमा पर्ने हासयोग्य सम्पत्तिलाई 'घ'वर्गमा राखी हास कट्टी अमान्य गरेको हदसम्मको शुरुको निर्णय मिलेको नदेखिँदा उक्त निर्णय उल्टी हुने देखियो। यस्तो अवस्थामा करदातालाई आ.व. ०६९/७० मा संशोधित कर निर्धारण गर्दा कायम गरेको Revised Depreciation Chart बमोजिम समूह 'ख' मा रु.३४,८१,१८८।- मात्र हास खर्च कट्टी गर्नसक्ने देखियो भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको हास खर्च कट्टी अमान्य गरी भएको निर्णय मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म बढेर गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ बमोजिम हास खर्च कट्टी सम्बन्धमा पुनःनिर्णय गर्नुपर्ने देखिएकोले सो प्रश्नको निरूपणको लागि प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरमा पठाउन उपयुक्त हुने देखिन आयो।

१६. अब पुनरावेदक करदाताले लिएको पाँचौं पुनरावेदन जिकीरतर्फ हेर्दा, संशोधित कर निर्धारण गर्दा ठूला करदाता कार्यालयबाट गैर बैंकिङ सम्पत्तिको नोक्सानी कट्टी अमान्य गरेकोमा चुनौती दिएको देखियो। गैर बैंकिङ सम्पत्तिको विक्रीमा नाफा नोक्सान बापतको नोक्सानी रु.३५,३५,२३१।- लाई खर्चको मान्यता दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट निर्णय भएको निर्णय पर्चाबाट देखिन्छ। आयकर ऐन, आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(२) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय बर्षमा कुनै लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि त्यस्तो व्यक्तिले अन्य कुनै लगानीबाट व्यहोर्नु परेको उक्त बर्षको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी र त्यस्तो व्यक्तिको उक्त लगानी र अन्य कुनै लगानीबाट नु परेको विगत सात आयबर्षहरूको कट्टी हुन नपाएको नोक्सानी कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ५९(१क) मा "नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको मापदण्डको अधीनमा रही बैंकिङ व्यवसाय संचालन गर्ने व्यक्तिले जोखिम ब्यहोर्ने कोषमा राखेको असुल हुन बाँकी ऋण रकम तथा गैर बैंकिङ सम्पत्ति बापत व्यवस्था गरिएको रकमको ५ प्रतिशतसम्मको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टी गरिनेछ।" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। करदाता बैंकले आय विवरणसाथ पेश गरेको वित्तीय विवरणको अनुसूची ४.२६ मा गैर बैंकिङ सम्पत्तिको नोक्सानीलाई समायोजन गरी नाफा नोक्सान हिसावको

गैहसंचालन आम्दानी/नोक्सानी शिर्षक अन्तर्गत राखेको देखिन्छ। आर्थिक ऐन, २०७१ ले ऐनको दफा ५९(१क) मा गरेको संशोधन मिति २०७१ साउन १ गते देखिमात्र लागु हुने देखिंदा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले जोखिम व्यहोर्ने कोष बापत खर्च लेख्न सक्ने ५ प्रतिशतको सिमा गणना गर्ने प्रयोजनको लागि कर्जाको अलावा गैर बैंकिङ सम्पत्ति समेत समावेश गर्न पाउने कानूनी व्यवस्था करदाता बैंकले ऐनको उक्त व्यवस्था लागु हुनुपूर्वको नोक्सानीको हकमा आकर्षित हुन सक्ने देखिएन। त्यसैले आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा बैंकले आय विवरणमा उल्लिखित रु.३५,३५,२३१।- अन्य आयमा घटाई पेश गरेकाले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २०(२) को व्यवस्था विद्यमान रहेको हुंदा प्रारम्भ नै नभएको ऐनको दफा ५९(१क) को व्यवस्था अनुसार खर्चको मान्यता दिन नमिल्ने देखिएको हुंदा सोही ऐनको दफा १३ अनुसार खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मिलेकै देखियो।

१७. त्यसै गरी करदाताले पुनरावेदन पत्रको अन्तिममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क लगाउनु त्रुटीपूर्ण रहेको भन्ने पुनरावेदन जिकिर समेत लिएको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाएको नमिलेको भन्ने करदाताको जिकीर सम्बन्धमा हेर्दा, आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० मा "कुनै व्यक्तिले कुनै कुराका सम्बन्धमा विभागमा झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण विवरण दिएमा वा दाखिला गर्नुपर्ने कुनै कुरा वा बस्तुको जानकारी नदिई वा सो विवरणबाट हटाई विवरणमा उल्लिखित जानकारी भ्रमपूर्ण हुन गएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ" भन्ने व्यवस्था गर्दै खण्ड (क) मा "जानाजानी वा लापरवाहीपूर्वक गरेको नभई भुलवश झुठ्ठा वा भ्रमपूर्ण हुन गएकोमा त्यसबाट हुने घटी कर रकमको पचास प्रतिशत" भन्ने व्यवस्था रहेको देखिन आउँछ। प्रस्तुत मुद्दामा करदाताले आ.व. २०७०/०७१ को आयविवरण पेश गर्दा कर्मचारीको व्यक्तिगत भोगाधिकारमा रहेका र व्यक्तिगत रूपले नै खरिद गरी प्रयोग गरेका सवारी साधनलाई बैंकको स्वामित्वमा रहेका सम्पत्ति भनी हास कट्टी लगायतको वीमा खर्च र सवारी साधन कर बापतको खर्च तथा विकास ऋण पत्र खरिद गर्दा लागेको प्रिमियम खर्च समेत कट्टी दावी गरेको कारण करदाताको आय विवरण भ्रमपूर्ण हुन गई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) आकर्षित हुने अवस्था देखिएकोले शुरु ठूला करदाता कार्यालयले ५०% शुल्क निर्धारण गरेको निर्णय समेत कानून सम्मत नै देखियो।

१८. अतःमाथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता श्री एभरेष्ट बैंक लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.५०००६१९०३) को आ.व. २०७०/०७१ को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट संशोधित कर निर्धारण गर्दा मिति २०७५।०३।२० मा हास खर्च अमान्य

गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०८।२२ मा भएको निर्णय समेत सो हदसम्म न्यायोचित नदेखिँदा केही उल्टी हुने र सो शीर्षकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने ठहर्छ। अन्य शीर्षकको हकमा करदाताको पुनरावेदक जिकिर पुग्न सक्दैन। अरु तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम करदाता श्री एभरेष्ट बैंक लिमिटेडको आ.व. २०७०/०७१ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा हास खर्च अमान्य गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।०८।२२ मा भएको निर्णय समेत सो हदसम्म बदर भई केही उल्टी हुने र सो शीर्षकमा ठूला करदाता कार्यालयले पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने ठहरेकोले सो शीर्षकमा पुनः संशोधित कर निर्धारण गर्न यो फैसला सहितको शुरु मिसिल समेत ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरमा लेखी पठाईदिनु।
२. फैसलाको जानकारी बिशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु।
३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
४. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
५. प्रस्तुत मुद्दाको दायरी लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृतः श्री भिष्म भट्टराई

ईति सम्बत् २०७९ साल चैत्र २८ गते रोज ३ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप